

Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Telemark
FYLKESKOMMUNE

ISN Universitetet
i Sørøst-Norge

Geografiske data og spørreskjemadata som kunnskap til lokal folkehelsepolitikk

Folkehelseundersøkelsen (FHUS) +
registerdata (SSB) + geografiske
«avstander»

Folkehelsekonferansen 2024

Mari N. Espetvedt, sektor Samfunnsutvikling, Vestfold fylkeskommune

Foto: Morten Fredheim Solberg

FHUS 2021 - hvem deltok?

- Tilfeldig utvalg invitert 90 211 personer 18 år+
- Respons: 38 %, N=34 147
- OBS! Noe skjevheter.
Særlig underrepresentert:
  - De aller yngste (<30 år) og de aller eldste (>80 år)
  - Yngre menn, eldre kvinner
  - Kortere utdanning
  - Innvandrerbakgrunn

Data trinn 1: Folkehelseundersøkelsen

109 spørsmål (maks., mange filtre) , 15-20 min.

Helse og livskvalitet
Sosial støtte og
ensomhet
Deltakelse
Nærmiljø
Helseatferd
Trening og omgivelser
Demografi

Folkehelseundersøkelsen i Vestfold og Telemark

Side 1

Obligatoriske felter er merket med denne øfneren *

Vestfold og Telemark
FYLKESKOMMUNE

FHI
Folkehelseinstituttet

Folkehelseundersøkelsen - Helse og trivsel i Vestfold og Telemark 2021

Klikk på knappen «Neste side» for å komme til samtykkeerklæring og spørreskjema.

Delte er en undersøkelse om livskvalitet, helse, trivsel og andre forhold som har betydning for folkehelsen. Dersom du vil lese mer om undersøkelsen, finner du informasjon på nettsidene til Vestfold og Telemark fylkeskommune www.vtk.no/folkehelseundersokelsen2021.

Undersøkelsen vil ta ca. 20 minutter.

 Sikkerhet

Data trinn 2: Bostedskoordinater fra SSB

GIS arbeid:
Utleidet egendefinerte
«avstandsvariabler» fra kartobjekter,
44 stk.

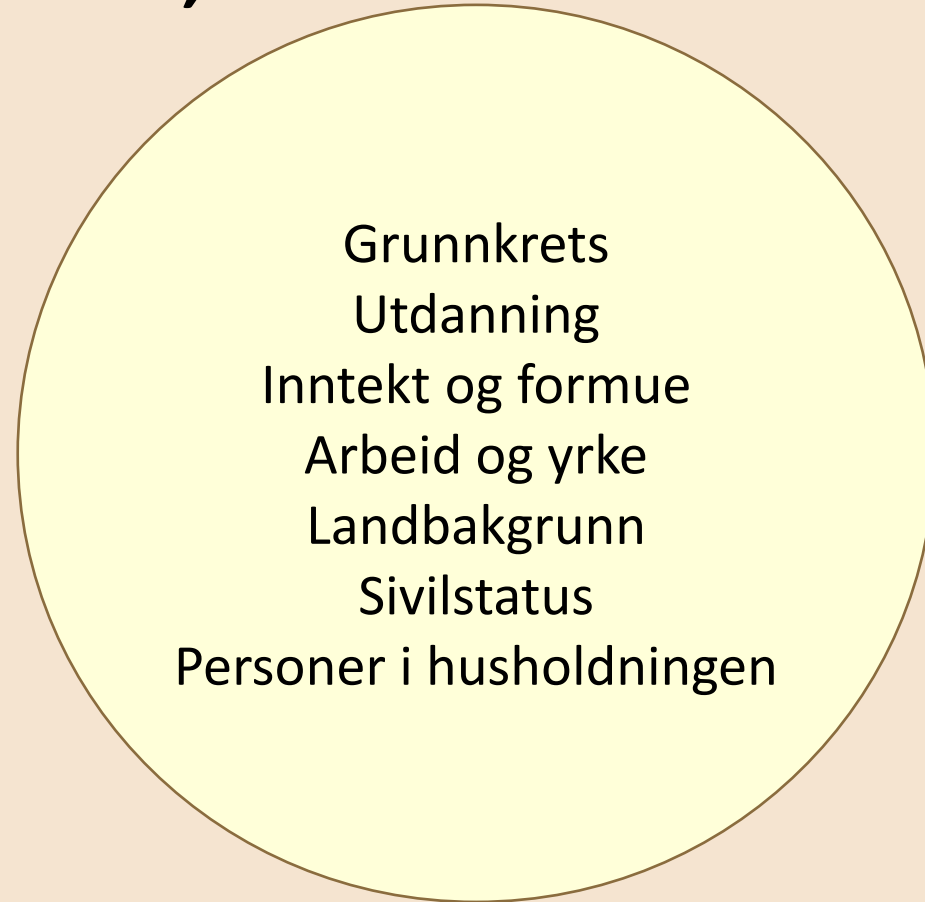
10 «tema», ulike alternativer:
Avstand til nærmeste (nettverk,
luftlinje), antall/andel innenfor radius
(400, 800, 3000 meter)

Tettsted og sentrum
Kollektivtransport
Gang- og sykkelveier
Natur- og friluftsområder
(grøntområde)
Ferskvann og hav
Barnehage og lekeplass
Service (mat og servering)
Sport
Kultur
Støy

Data trinn 3:

Registervariable fra SSB, 21 stk.

Alt sammenkoblet: 215 variabler = Mange muligheter 😊

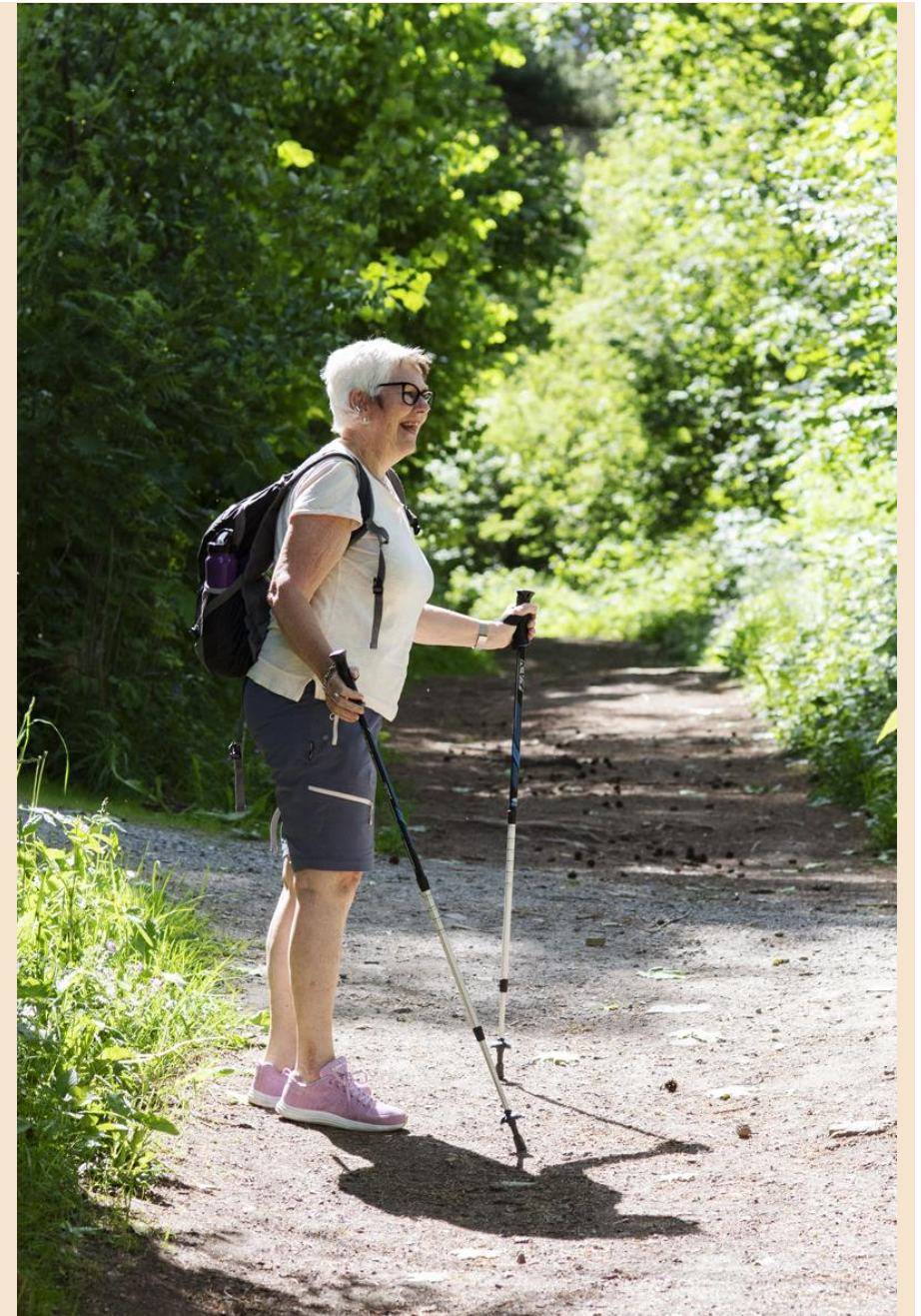
Noen foreløpige resultater:

Selvrapportert (FHUS) + det objektive (avstander, registerdata)

Kollektivtransport

Gang- og sykkelveier

Natur- og friluftsområder

**Ca. 79 % bor i
et tettsted**

Like høy trivsel tettsted vs. Ikke-tettsted

77 % trives i stor grad i eget nærmiljø

Kommuner med «mange» innbyggere (> 20 000) dominerer, 25 157 personer (74 %)

Holmestrand, Horten, Tønsberg, Færder, Sandefjord, Larvik, Porsgrunn og Skien (kalt store kommuner)

Tilgjengelighet kollektivtransport: Bussholdeplasser

Gj.snitt avstand til nærmeste = 430m

Gj.snitt antall bussholdeplasser innenfor
800m radius = 7 stk.

Ikke-tettsted=753m
tettsted =340m

Opplevd god/svært god
tilgjengelighet, ikke-tettsted=57,7 %,
tettsted = 58,3 %

Få ($2 \leq$) vs. mange holdeplasser (≤ 3):
Like stor andel vurderer
tilgjengelighet som god = 58 %

Regresjon:

**Opplevd bedre tilgang hvis kortere utdanning, lavere inntekt – tydelig,
hvis kvinne, økende alder –til en viss grad. Avstander ingen sammenheng!**

Gang- og sykkelveier

81 % har tilgang til gang- og sykkelvei innenfor 400m radius

Tettsted = 96 %

Ikke tettsted = 26 %

Antall km innenfor 3000m radius = 33 km gj.snitt (min. 0 km, maks. 95 km)

Ikke tettsted = 5,8 km Tettsted = 40,8 km

Regresjon:

Opplevd bedre tilgang med økende alder, lengre utdanning og økt inntekt.

Antall meter gang- og sykkelvei innenfor radius 3000m ingen sammenheng!

Grøntområde – Tilgang til natur- og friluftsområde

Gj.snitt andel grønt innenfor radius på 800m =
32 %

Andel i tettsted = 25 %,
ikke-tettsted = 60 %

Gj.snitt avstand i luftlinje til
nærmeste grøntområde = 183m

53 % har $\leq 100\text{m}$ til nærmeste grøntområde,
8 % har $> 400\text{m}$

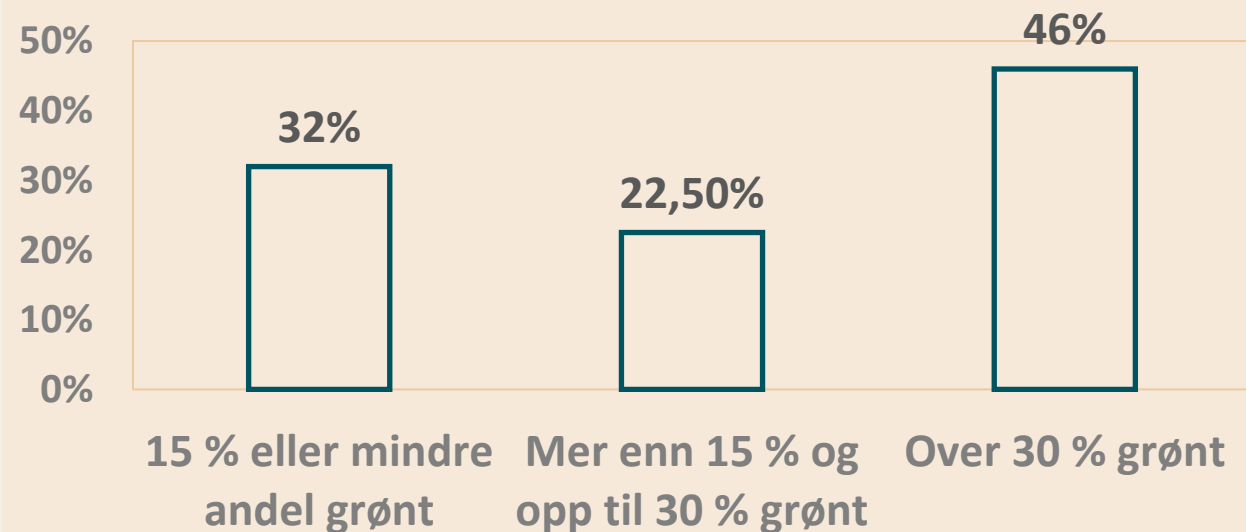
De aller fleste er fornøyde med tilgang til natur- og friluftsområder. Det er nær ingen ulikhet mellom tettsted vs. ikke-tettsted: 61,1 % vs. 60,4 %

Andel personer med $\leq 15\%$ grøntområde varierer litt mellom store kommuner, fra 38 % i Horten til 42 % i Tønsberg

Natur- og friluftsområder forts.

Andel som i stor grad trives i nærmiljøet

Regresjon:

Opplevd bedre tilgang hvis høyere inntekt, lengre utdanning og økt alder (synkende rekkefølge)

Ingen sammenheng:

Andel grøntområde radius 800m eller kjønn!

Hovedbudskap og Refleksjoner

! Ingen tydelig korrelasjon mellom selvrapportert tilgjengelighet og faktiske avstander. Likt for trivsel i nærmiljøet

- Fortsatt på jakt etter de ideelle objektive målene for samsvar med FHUS?
- Dominerende faktorer for subjektiv vurdering av tilgjengelighet?
- Videre forskning på datamaterialet
- Nytte her og nå for folkehelsearbeid:
nye refleksjoner og kunnskap, åpner for tverrfaglig dialog og peker mot innbyggermedvirkning

Takk for oppmerksomheten!

Bidrag fra/forfattere:

mari.espetvedt@vestfoldfylke.no

Catherine.Lorentzen@usn.no

rasmus.palmqvist@vestfoldfylke.no (GIS arbeid)

kjell-tore.haustveit@telemarkfylke.no (GIS arbeid)

Data fra:

Statistisk sentralbyrå
Statistics Norway

Vestfold
FYLKESKOMMUNE

Telemark
FYLKESKOMMUNE

Universitetet
i Sørøst-Norge